

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/1073,Otwarcie-wystawy-Kto-ratuje-jedno-zycie-ratuje-caly-swiat-Pomoc-ludnosci-zydowsk.html>
03.04.2026, 08:16

Otwarcie wystawy „Kto ratuje jedno życie, ratuje cały świat... Pomoc ludności żydowskiej pod okupacją niemiecką w woj. białostockim” - Gołdap, 27 lutego 2007 r.

W dniu 27 lutego 2007 r. w Domu Kultury w Gołdapi przy ul. Krótkiej 2 została otwarta wystawa „Kto ratuje jedno życie, ratuje cały świat... Pomoc ludności żydowskiej pod okupacją niemiecką w woj. białostockim”, poświęcona ratowaniu Żydów przez Polaków w czasie II wojny światowej.

Wystawa przedstawia opór społeczeństwa, Kościołów i Polskiego Państwa Podziemnego wobec nazistowskiego programu eksterminacji Żydów, a także fakty ratowania i pomocy niesionej Żydom przez poszczególnych obywateli oraz zorganizowane instytucje, takie jak np. Konspiracyjna Rada Pomocy Żydom. W sposób szczególny uwzględnione zostały jednostkowe losy ludzi ratujących i uratowanych z terenów dawnego województwa białostockiego.

Ciekawym elementem wystawy i towarzyszącego jej katalogu jest pokazanie wyników kwerendy archiwalnej dotyczącej ratowania Żydów na obszarze obecnego województwa podlaskiego, przeprowadzonej przez pracowników Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej w Białymstoku. Badania naukowe prowadzone przez OBEP zmierzają do ustalenia jak najpełniejszej listy osób ratujących Żydów w regionie. W katalogu wystawy zawarto częściową listę mieszkańców północno-wschodniej Polski, odznaczonych medalem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata.

Na wystawie wyeksponowane zostało getto białostockie i rozpoczęte tam 16 sierpnia 1943 r. powstanie przeciwko Niemcom. Oprócz fotografii i map, udało się przedstawić także dokumenty z podziemnego archiwum getta - tzw. Archiwum Tamaroffa-Tenenbauma oraz postać jego twórcy, a zarazem przywódcy bojowników białostockiego getta.

Wyeksponowano też postać Bolesława Filipowskiego, żołnierza Armii Krajowej, który przechował to archiwum.

Wystawa przygotowana i udostępniona w 60. rocznicę powstania w getcie białostockim jest wyrazem hołdu dla wszystkich, którzy zginęli, a także dla tych, którzy przetrwali dzięki niosącym pomoc oraz wyrazem hołdu dla tych, którzy tej pomocy udzielali.

Wystawa będzie czynna do 25 marca 2007 r. Serdecznie zapraszamy.